

Fenomén členství

Jan Mareš, březen 2009

Abstrakt:

Tento esej vznikl na žádost Národní rady ISKCONu Česká republika jako součást připravovaného systému členství. Zkoumá fenomén členství v různých historických kontextech se zaměřením na védskou, gaudíja vaišnavskou a ISKCONskou historii.

1. Definice v západním kontextu
2. Védský kontext
 - 2.1 Krišnova rodina
 - 2.2 Varny a ášramy
 - 2.3 Guru-parampará
3. Gaudíja vaišnavismus
4. ISKCON
 - 4.1 Co je ISKCON
 - 4.2 Navrhované definice člena
 - 4.3 Účel členství
 - 4.4 Nutnost struktur
 - 4.5 Návrh tří úrovní členství
 - 4.6 Návrh pěti úrovní členství
 - 4.7 Získávání a udržení členů
 - 4.8 Zánik členství
 - 4.9 Varianty budoucnosti
5. Závěr
6. Zdroje

1. Definice v západním kontextu

member

*c.1225 (implied in membered), from O.Fr. membre (11c.), from L. membrum "limb, member of the body, part," probably from PIE *mems-ro (cf. Goth. mimz "flesh"). Specific sense of "penis" is first recorded 1356, from L. membrum virile. In Eng., "member of the body" is the original sense; that of "person belonging to a group" is first attested c.1330, from notion of "constituent part of a complex structure." Meaning "one who has been elected to parliament" is from 1454. (dictionary.reference.com)*

mem·ber

Etymology: Middle English membre, from Anglo-French, from Latin membrum; akin to Gothic mimz flesh, Greek mēros thigh

Date: 14th century

1: a body part or organ: as a: limb b: penis c: a unit of structure in a plant body

2: one of the individuals composing a group

3: a person baptized or enrolled in a church

4: a part of a whole: as a: a syntactic or rhythmic unit of a sentence : clause b: one of the propositions of a syllogism c: one of the elements of a set or class d: either of the equated elements in a mathematical equation (Merriam-Webster Dictionary)

Pojem *člen* týkající se osoby jako součásti určité skupiny (Merriam-Webster Dictionary, 2) lze nalézt v moderní západní historii až od 14. století. V předchozích dobách byla hlavní institucí na Západě katolická církev a jejím členem stal každý automaticky po narození, prostřednictvím křtu (Merriam-Webster Dictionary, 3). Totéž platí v ostatních v křesťanských církvích. Ve světské společnosti se členství týkalo a týká církevních řádů, družin šlechticů, cechů, později spolků, klubů, politických stran a podobně. Kromě jednotlivců se týká i skupin.

Podstatou členství je dobrovolné splnění členských podmínek dané skupiny. Členství za to umožňuje uspokojení potřeb a cílů člena a poskytuje mu určité výhody. Čím více výhod je nabízeno, tím více je

zájemců a mohou být uplatňována výběrovější kritéria pro přijímání. (To je případ např. ISKCONu v Indii, kde mnoho zájemců usiluje o přijetí do ášramů ISKCONu kvůli hmotnému polepšení a výhledu dostat se na Západ. Toto však není účel ISKCONu a je tedy namístě výběr.)

2. Védská společnost

2.1 Krišnova rodina

Původní, přirozené a neměnné je členství každé živé bytosti v Krišnově rodině v duchovním světě. Živé bytosti v hmotném světě se na toto členství snaží zapomenout, což jim působí utrpení. Hmotou podmíněná *jíva* se podobá rebelujícímu teenagerovi opouštějícímu Krišnovu rodinu (analogie marnotratného syna v Bibli). Své svobodné vůle využije správně, když si realitu tohoto členství opět uvědomí a snaží se ho obnovit. Krišna říká Ardžunovi: „*Můžeš být Mým nástrojem*“ (BG 11.33), tj. dobrovolně Mu sloužit.

2.2 Varny a ášramy

V hmotném světě lze hovořit o členství ve *varnách* a *ášramech*. Známe je přirovnání *varen* k tělu, což připomíná primární slovníkovou definici (Merriam-Webster Dictionary, 1) a příslušnost k nim je dána *gunami*, *karmou* a duchovní úrovní. Později byly tyto nahrazeny původem - členstvím v pokrevních tradicích (*smártové*, *játi gosáí*, židé). Ve védské společnosti to nastartovalo úpadkový trend.

Parášara smriti, hlavní *dharmašástra* pro Kali jugu (Ps 1.24), definuje *dharmy varen* podobně jako *Bhagavad-gítá*:

*saMdhyA snAnaM japo homo devatA atithi pujanaM |
AtithyaM vaizvadevaM ca SaT karmANi dine dine || 1.39*

Six routine tasks like three times bath, prayer at dawn and dusk, recitation, homa (offerings to sacred fire), worship of deity, treatment of guests and offering sacrifices for the deceased ancestors are mandatory for a brahmin daily. Through these actions, a brahmin gets free from the sin he commits unknowingly.

*kSatriyo hi prajA rakSan zastra pANiH pradaNDavAn |
nirjitya para sainyaNi kSitiM dharmeNa pAlayet || 1.61*

Preserving his subjects, punishing culprits with weapons, winning over enemies and protecting the earth constitute the duty of a ksatriya.

Kšatrija musí vytvořit vládu na ochranu svých poddaných. Kautilja uvádí: *sahaya sAdhyam rAjatvam cakram ekam na vartate* – „Vládnutí je společný proces. Nemůže spočívat na jednom kole.“

*lAbha karma tathA ratnaM gavAM ca paripAlanaM |
kRzi karma ca vANijyaM vaizya vRttir udAhRtA || 1.63*

Economic give and take, sale and purchase of gems, protection of cows, agriculture and trade are the occupations of the vaishya.

*zUdrasya dvija zuzrUSA paramo dharma ucyaTe |
anyathA kurute kiMcit tad bhavet tasya niSphalaM || 1.64*

Serving the brahmins is the first duty of the shudra. All the other actions of a shudra other than this bear no fruit. Besides serving the brahmins a shudra may also carry out activities like selling salt and honey.

2.3 Guru-paramará

Na nehmotné úrovni existuje členství v *parampaře* na základě *díkšj*, „*the main level of 'religious profession'*“ (Kripamoya dasa, ISKCON's 'Second Class Citizens'). Vnějšími znaky členství jsou tilak, džapamálá, kanthimálá. V Madhva sampradáji se navíc jako trvalé znaky používají na těle vypálené cejchy zvané *tapa*. Vnitřními znaky je následování teoretického a praktického učení *sampradáji*. Z toho vyplývá i zánik členství. Členem přestává být žák, který se zřekne gurua nebo se guru zřekne jeho (exkomunikace), jako důsledek žákova opakovaného nenásledování pokynů a páchání hrubých přestupků.

3. Gaudija vaišnavismus

Gaudija vaišnavismus je společenství následovníků Šrí Čaitanji Maháprabhua. Tradiční gaudija vaišnavismus je založen na uctívání Šrí Čaitanji a Rádhy a Krišny v rámci rodiny a vesnice. Šrí Čaitanja Maháprabhu prohlásil: „Nejsem bráhmana, kšatrija,“ atd. Proto gaudija vaišnavové odmítají hmotnou varnášramu symbolizovanou *upavítou* (šňůrou), která je považována za *upádhi*.

První organizací v gaudija vaišnavské historii byla Višva vaišnava rádža sabhá Dživy Gósvámího (1546), později obnovená Bhaktivinódem Thákurem pod stejným jménem (1885) a přejmenovaná Bhaktisiddhántou Sarasvatím na Gaudiya Mission (1919), pozdější Gaudija Math. Dživa Gósvámí založil VVRS jako jistý druh školy či formálního shromáždění pro vyučování sanskritu. V nedávné době byla obnovena pod názvem VVRS-VWA (World Vaisnava Association). Jedná se o vaišnavské ekumenické sdružení, jehož členy jsou jednotlivé vaišnavské organizace, které má sblížovat. Zástupcem ISKCONu je Džajapatáká Svámí.

Na festivalu v Kheturi (1582, podrobný popis viz *Bhaktiratnakara*, kap. 10) došlo ke sjednocení různých názorů v rámci gaudija vaišnavismu:

„This festival is considered a major achievement in Gaudiya Vaisnavism. Hundreds and hundreds of devotees were invited, including direct disciples of Mahaprabhu, Nityananda Prabhu, and Advaita Acarya. At this time, many differences existed in the interpretation of Gaudiya Vaisnavism. Acaryarani Jahnava Devi came from Kardaha with her entourage. Presiding over all the Vaisnavas, she resolved their diverse conclusions into one consistent Gaudiya Vaisnava philosophy.“ (Mahanidhi Swami)

V této době se již začaly objevovat některé významnější odchylky, jejichž původci byli exkomunikováni. Příkladem je exkomunikace Džajagópála dáse Vírabhadrou Gósvámím popsaná v *Bhaktiratnakaře* 14.180-183.

Časem se přesto gaudija vaišnavismus dostal do útlumu, zvláště vlivem filosofických odchylek (*apasampradájí*), které popsal a vyvrátil Bhaktivinóda Thákura. Bhaktivinóda Thákura a Bhaktisiddhánta Sarasvatí ve snaze o jeho reformu a rozšíření nově zavedli organizované formy - *námahattu* a koncept *daiví varnášramy*. Členové Gaudija Mathu dostávali *upavítu* na základě pochopení, že vaišnava je nadřazen i bráhmanovi.

V roce 2004 byl ISKCON přijat za člena All India Akhara Association, sdružení všech indických *sádhuů*, které pořádá Kumbha mély. Mahantem byl zvolen Lókanáth Svámí. (<http://www.dandavats.com/?p=346>)

4. ISKCON

"What are the minimum and essential shared values to constitute membership of ISKCON? Well, that's really what the Constitutional Committee is trying to understand." (Sitapati dasa)

Při bližším pohledu je zřejmé, že toto téma sahá ke kořenům mnoha problémů ISKCONu. Nabízí se otázka, proč se neřešilo již dříve?

ISKCON dosud nemá ani vlastní skutečnou společenskou strukturu (*daiví varnášrama*), ani vliv na organizaci většinové společnosti (*varnášrama*). Přestože si Šríla Prabhupáda přál zavést *varnášramu* v ISKCONu, nedošlo k tomu. Harikéša Svámí koncem 80. let vydal kontroverzní knihu *Varnasrama Manifesto*, která musela být v Německu stažena z prodeje. Později někteří oddaní vypracovali kritéria zařazení do varen (Ekanath dasa, Dhíra Góvinda dasa) a nedávno byla založena GLOVESCO (Global Varnasrama Educational, Social, and Cultural Organization, glovesco.org), ale k ustavení *varnášramy* nejspíše v dohledné době nedojde.

Jaké jsou příčiny tohoto stavu?

- odpor vůči hmotným upádhi

odpověď: *Daiví varnášrama* nezahrnuje hmotná *upádhi*.

- argument ,zavedení struktur znamená konec spontánního hnutí

odpověď: Vzhledem k tomu, že Šríla Prabhupáda chtěl *varnášramu* jak v ISKCONu tak mimo něj, očividně nepočítal s ‚hnutím‘ natrvalo.

- vědomý či podvědomý odpor vůči zařazení v ‚nižší varně‘
odpověď: Hmotné vědomí.

- hippie mentalita pramenící z anarchismu
odpověď: ditto

- nedostatek vize typu *šréja*
odpověď: ditto

Chaotický stav, z velké míry způsobený neexistencí členství v ISKCONu, dokresluje tento vtip, již poněkud staršího data:

‚Proč jsi vstoupil do ISKCONu?‘

‚Nechtěl jsem se stát členem organizovaného náboženství.‘

Současný ISKCON stojí na inspiraci GBC, guruů a starších oddaných-kazatelů a jejich dobrovolném následování ostatními. Oddaní z kongregace se setkávají ve střediscích a mimo ně na základě vlastní iniciativy a sebeorganizace. Často však mezi sebou nemají příliš těsné vazby.

Základní problém je, že bez definovaného členství neexistuje zodpovědnost nikoho vůči nikomu a nelze vlastně hovořit o společné misi. Bez definic práv a povinností členů hrozí navíc problémy. Jeden představují lidé, kteří chtějí jen využívat výhod, ale ničím nepřispívají (Kripamoya dása je nazývá ‚half-chicken‘). Další ti, kteří se neprávem vydávají za členy a poškozují pověst hnutí. Příklad:

<http://www.thaindian.com/forums/general-discussions/3092::regarding-the-fake-iskcon-temple.html>

Jak je odhalit a zabránit jim v této činnosti, když se za člena může prohlásit kdokoliv?

4.1 Co je ISKCON

ISKCON lze definovat na několika úrovních.

a. V nejužším smyslu je to organizace založená Šrílou Prabhupádou, jejíž členové se zavazují následovat 4+16, autoritu a *šikšu* Šríly Prabhupády a jeho následovníků. Je definována známými sedmi účely.

b. V širším smyslu je to jedna z gaudíja vaišnavských skupin. V tomto smyslu jsou ‚Hare Krišna‘ všichni, kdo následují Šrí Caitanju – jde o ‚mezinárodní společnost všech Krišny si vědomých oddaných‘.

"At the end of his class, I asked: "Srila Gurudeva, many people are leaving Iskcon and going to Srila Narayana Maharaja, what is your opinion of that?" He immediately took on a very grave tone, and pointing his finger at me, he loudly exclaimed: "What is the meaning of Iskcon, and who is a member of Iskcon? Iskcon means the Internasional Society for Krishna Consciousness, and that devotee who is 100% Krishna conscious, he is a true and actual member of this society. You are thinking Iskcon and non-Iskcon, but this has no place in vaisnavism. If you get the chance for his association, you should definitely run there."
(Radhanath dasa)

"Srila Gour Govinda Swami sometimes would point at us and ask "Are you in Iskcon?" Then he would answer himself, "Only hypocrites, only posing. Who has become a member of Iskcon society?" And then he would point out that Iskcon means one who is 24 hours engaged in the loving service of Radha and Krsna. He would quote the verse: "Anyabhilasita Sunyam Jnaan Karm anavaritam, Anukulyena Krsnanushilanam Bhaktir Uttama."

Gour Govinda Swami: *"Why have you left your guru's institution?"*

Devotee: *"After Srila Bhaktirakshaka Sridhara Maharaja, I could not find anyone like him. And I was looking for a mahabhagavat. Therefore I am coming here."*

Gour Govinda Swami: *"Then definitely you have done the right thing. In that case, when it is for sadhu sanga, one can leave."*

GGs: "...leaving Iskcon means giving up Krsna and chanting and instead engaging in sinful activities. It does not mean receiving sadhu sanga from the line of the 6 Gosvamis and Srila Bhaktivinoda Thakura and Srila Bhaktisiddhanta Sarasvati Thakura."

"When Srila Prabhupada wrote in "Sri Caitanya Caritamrta" that Iskcon is an eternal branch of Lord Caitanya's tree, he clearly meant: Iskcon is the mood, the siddhanta, and the pure devotees; not the buildings, GBC management etc. If there is a qualified Vaisnava speaking sweet Hari-katha, one should run to that place." (Jagadisa Pandit dasa)

Tento nadinstituční přístup se v ISKCONu nesetkal s příznivým ohlasem. Převažoval a možná dosud převažuje názor, že 'ISKCON je jediná cesta ke Krišnovi', obdoba katolického 'mimo Církev není spásy'. To však vylučuje existenci vědomí Krišny mimo ISKCON jako organizaci, což sice nelze nijak dokázat, ale naopak to lze považovat za urážku vaišnavů mimo ISKCON.

c. V nejširším možném smyslu jsou 'Hare Krišna' všichni monoteisté, ať si toho jsou vědomi nebo ne. Šríla Prabhupáda je nepřesvědčoval, aby vstoupili do ISKCONu, ale aby dokonale následovali vlastní tradici. Tím je uznal za oddané bez nutnosti být formálními členy ISKCONu.

4.2 Navrhované definice člena

"If in your heart you are faithful to Srila Prabhupada, and appreciate Prabhupada's devotees despite all their faults, then you are a member of Iskcon. Membership is simply defined as being a follower of Prabhupada. All followers of Prabhupada are members of Iskcon as far as I am concerned." (Jahnudvipa dasa, <http://www.indiadvine.org/audarya/iskcon-internal/286526-what-iskcon-incompatibility-iskcon.html>)

"Srila Prabhupada's books are central to the voluntary participation of the members of ISKCON - arguably acceptance of these books *is* the common platform of ISKCON membership." (Sitapati dasa, <http://namahatta.org/de/comment/reply/7650>)

Členství by mělo být otevřené:

Article 2 Membership in ISKCON is available to all people who desire such membership and who agree to the conditions of such membership. No one shall be denied membership in ISKCON on the basis of race, national or social origin, language, birth status or gender. (Radha devi dasi)

"ARTICLE 5: ORGANIZATIONAL MEMBERSHIP

SECTION 1. MEMBERSHIP

Members of ISKCON are those individuals who take shelter of the Founder-Acarya, His Divine Grace A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada, and the spiritual and organizational authority of ISKCON described in Article 3 of this Constitution.

SECTION 2. RESPONSIBILITIES OF MEMBERSHIP

All members of ISKCON shall be responsible to work cooperatively for the achievement of the Organizational Purposes of ISKCON as given by the Founder-Acarya.

SECTION 3. RIGHTS OF MEMBERSHIP

Membership in ISKCON is recognized to entail a balance between the individual spiritual growth of the members and achievement of the organizational purposes of ISKCON. Therefore, while working to achieve the Organizational Purposes of ISKCON, all members shall be entitled to respect as individuals and consideration of the unique contributions capable of being made by each member.

Members of ISKCON shall have recourse for grievances through the ISKCON Judicial Process.

SECTION 4. BENEFITS OF MEMBERSHIP

Membership in ISKCON provides the members with an authorized manner in which to serve His Divine Grace A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada, the Founder-Acarya of ISKCON.

Membership in ISKCON provides the members with an opportunity to practice the six types of loving exchanges amongst devotees as described by His Divine Grace A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada in his translation of Rupa Goswami's Sri Upadesamrita, The Nectar of Instruction." (Draft of Iskcon Constitution <http://www.prabhupada.org/rama/?p=4084>)

4.3 Účel členství

Jen v samotné *Upadešámritě* jich Šríla Prabhupáda uvádí několik:

"A follower of the Krishna consciousness movement should become a perfect goswami." (Upadešámrita, předmluva)

"The spiritual association offered by our ISKCON movement is increasing day by day. Many people from different part of the world are joining this society to awaken their dormant Krishna consciousness." (Upadešámrita 2, význam)

"This Krishna consciousness movement offers a spiritual community that can bring about a peaceful condition in the world. Every intelligent man should purify his consciousness and rid himself of the above-mentioned hindrances to devotional service by taking wholehearted shelter of this Krishna consciousness movement." (ditto)

"The International Society for Krishna consciousness is opening many centers just to invite people to live in the company of devotees and practice the regulative principles of life." (ditto)

"Many interested people come to honor prasada, and whenever possible they invite members of the society to their homes and feed them sumptuously with prasada. In this way both the members of the society and the general public are benefited." (Upadešámrita 4, význam)

"Everyone is invited to join this movement, sit with us, take prasada and hear about Krishna. When we see that someone is actually interested in Krishna consciousness and wants to be initiated, we accept him as a disciple for the chanting of the Holy Name of the Lord. (Upadešámrita 5, význam)

Jedná se v podstatě o *sambandhu* (naslouchání), *abhidhéju* (sdružování) a *prajódžanu* (duchovní vlastnosti spojené s vědomím Krišny). Jak má vypadat sdružování?

"Členové mají být 1. spojeni pevným přátelstvím, 2. dostávat možnosti stále většího zapojení, 3. být zmocňováni (vedení, vzdělávání, zodpovědnost)." (Kripamoya dasa, ppt, 18/42) Z toho je zřejmé, že 'zapojení' nelze omezit na pasivní 'přispívání', jak bylo v minulosti často chápáno. Předkládá argumenty pro minimální organizaci (4%) a malé skupiny členů v buňkovité struktuře *námahatty*. Pokud se toto nerealizuje:

- je těžké udržet duchovní život
 - členové se necítí součástí hnutí
 - neefektivní komunikace
 - chaotická organizovanost
 - členové mají tendenci odcházet do jiných skupin
 - oslabení hnutí
 - zpomalení růstu
- (Kripamoya dasa, ppt, 31/42)

Kripamoya na konci své prezentace označuje ISKCON jako "...*hnutí, které ve skutečnosti nechce více členů*". (40/42) To je však v rozporu s vizí Šrí Čaitanji a *áčárjů* (v každém městě a vesnici). Šríla Prabhupáda definoval sedm účelů ISKCONu. Tyto cíle jsou ve své podstatě dva - *sanga* a *pračára* - a nelze je efektivně plnit bez organizace členů.

V ISKCONu existuje jeden druh organizovaného členství - životní členství (Life Membership). Jeho účelem je vybírání příspěvků výměnou za jisté výhody. Je určeno pro sympatizanty, většinou indické národnosti.

Proč neexistuje členství pro oddané? Samozřejmě, je to náročnější a nepřináší to okamžitý výsledek. Tyto krátkozraké argumenty podle mého upřednostňují *préju* před *šréjou*.

4.4 Nutnost struktur

"If we do not develop our own educational, economic and governmental systems we shall have to compromise our principles to accommodate those of the dominant Status Quo who is [sic] feeding us. The analogy of the man who rescues a person from drowning in the ocean but leaves him in a solitary empty island surrounded by hungry crocodiles can illustrate this point. We are being told not to be this material body but we are left in the middle of a culture which is the antithesis of this principle."

"Here I will argue that the failure to develop cultural institutions to support and accommodate family life precipitated the exodus of large numbers of parents and their children from ISKCON's communities. (E. Burke Rochford Jr, Cults and Society, Vol. 1, No. 1, 2001)"

"Therefore, Srila Prabhupada has ordered us to start developing self-sufficiency because His Divine Grace foresaw that this gradual increase in human volume necessitates social and cultural organizations based on Vaisnava principles. Therefore, for the benefit of humanity at large, as well as for the benefit of those persons who at present have taken shelter in the holy name and are following the 4RP, Vaisnava leaders must seriously start conceiving strategic plans for developing Vaisnava Cultural Institutions such as:

- a) strict Vaisnava education (VE)*
- b) economic system based on Vaisnava principles and*
- c) government"*

(Jaya Govinda Caran dasa)

Tyto úkoly se týkají bráhmanů, vaišjů a kšatrijů. Vzdělávání se již věnuje jistá pozornost, ale jde stále jen o začátek. Body b, c zatím nejsou ani na obzoru. Jak k nim dospět?

Každý by si měl položit otázky: Čím přispívám a prospívám ostatním? A jak se to co nejsnadněji dozvědí?

Těžištěm dosavadní komunikace oddaných v ISKCONu je systém Pamho.net, v době svého založení v 80. letech progresivní záležitost. Po zavedení plateb koncem 90. let se počet jeho členů omezil zhruba na třetinu, což nyní představuje asi 3000 členů. Neoficiálními platformami jsou webové stránky jako dandavats.com a mnoho různých diskusních fór, atd. Ty však zdaleka nezahnují většinu oddaných.

Prezentace <http://www.slideshare.net/devotecare/devotecare-global> (obr. 35) řešení naznačuje: databáze oddaných

Databázi lze rozšířit v dnes populární sociální síť (online, případně i pravidelně aktualizovaná papírová podoba) s podrobnými profily oddaných usnadňujícími interakci, např. vzájemné zaměstnávání, poskytování služeb, atd. Tyto sítě v rámci jater by se postupně propojily do jedné mezinárodní. To umožní vnitřní oběh financí, což se běžně děje v jiných skupinách (židů, muslimů, mormonů, jehovistů, atd.). Postupně by se měl zavést vnitřní finanční systém a další struktury až po vládu. Bez podpory struktur GBC vládou není a nemůže být.

4.5 Návrh tří úrovní členství

"People who have chronic difficulty in following basic moral principles yet nonetheless assist ISKCON's preachers and try to serve Krsna in various ways. (Bg 12.10) They are commonly identified as Life Members, FOLK members, people who attend the Sunday program, or those who accept prasadam and render some service. For some, taking prasadam and chanting Hare Krsna is their only service."

"Persons who observe basic moral principles and perform sadhana-bhakti under the guidance of a spiritual master. (Bg. 12.9) This group is commonly termed "active members." They also engage in direct preaching or perhaps live in and contribute to an ISKCON farm project."

"Those who have actually awakened their love for Krsna. (Bg. 12.8) Such devotees with some rare exceptions are exemplary in their practice of sadhana-bhakti and their undeviating commitment to broadcasting the glories of Lord Krsna. They are rare in this world." (A Subcommittee of the Indian Continental Committee. A Social Model for ISKCON. December 2003. s. 8.)

4.6 Návrh pěti úrovní členství

"A person may be registered as a member of MKTHK based on the following:

A. He accepts the teachings of His Divine Grace A.C. Bhaktivedanta Svami Prabhupada, and his position as the founder acarya.

B. He accepts ISKCON GBC and the institution's administrative organs under its control as the representatives of the will of Srila Prabhupada, accepts their decisions, and in general their authority in directing the Krishna consciousness movement.

C. He accepts the Constitution of MKTHK and all its laws.

D. He accepts one of the status categories of the members of MKTHK with all its requirements."

(Description of MKTHK institution status categories)

Maďarský model rozlišuje členství civilně, podle životních situací (mnich, dobrovolník - téměř se standardem mnicha, podporovatel, pomocník, sympatizant). Ve snaze zapojit co nejvíce osob používá před úrovní *díkša* několik stupňů *námahatta* úrovně (*šradháván*, atd.). Kripamoya (ISKCON's 'Second Class Citizens') také prosazuje zavedení nižších standardů členství, aby se do ISKCONu mohlo zapojit více lidí. Bez zapojení většího množství osob různých *varen* nemůže *varnášrama* soběstačně fungovat.

4.7 Získávání a udržení členů

Situace v počátcích hnutí se podobala počátkům buddhismu či křesťanství:

"Joining the faith was largely synonymous with joining the temple. It was on a non-contractual basis, with no clear definition of respective rights and responsibilities. For example, as soon as one joined (or shortly afterwards) it was expected (or taken for granted) that one would willingly dedicate twenty-four hours a day to service. [11] Enlistment was assumed to be forever, or at least until the end of this life, without consideration of future prospects." (Rasamandala)

"One who was a member of ISKCON was 'a devotee' hence beyond modes. The correct understanding, however, is that a devotee is one with symptoms of transcendence.

"We are, as a movement, quite good at introducing large numbers of newcomers to Krishna consciousness, yet curiously not always so good at retaining them over a long period." (Kripamoya dasa, ISKCON's 'Second Class Citizens')

"Similarly, most attention in Phase One was on recruitment. Devotees openly demonstrated care and affection for the public who showed interest in Krishna consciousness, but often sadly neglected the welfare of community members." (Rasamandala)

Toto funguje v prvotní fázi nadšení, v řádu několika let. Je to dáno přenesením duchovního vlivu čistého oddaného na ostatní (CC 2.18.219-221). Jeho koncem byly vnitřní problémy jako poklesnutí guruů, snížení důvěry ve vůdce, filozofické odchyly (*ritvikváda*, ap.), které na problémech často parazitují, a také přirozený přechod většiny oddaných do *grhastha ášramu* s nutností zaměstnat se mimo ISKCON, v němž k tomu chybí možnosti. To je velké plýtvání „vaišnavskými zdroji“.

Zpočátku se nikdo nezabýval budoucností. Žilo se „tady a teď“. Ekonomickou základnou byla distribuce knih. „My knihy distribuujeme, oni je kupují“. Proto se zanedbalo vše ostatní, včetně ustavení *varnášramy*.

"We must evolve from hunters and gatherers to cultivators." (Rasamandala)

4.8 Zánik členství

Základem vztahu mezi oddaným a ISKCONem je služba. Oddaný si může položit otázku: „Co dostávám za svoji službu od ISKCONu?“ V počátcích, v době nadšení, byla tato otázka považována za projev sobectví, *máji*. Služba je přece přirozeností *džívy* a ta za ni nemá nic požadovat. Pravdou však je, že recipocita ‚dávej-ber‘ je univerzálním principem jak v hmotném tak v duchovním světě. Hrstce *paramahmsů* (*niškáma bhaktů*) stačí uspokojení ze samotné služby za jakýchkoliv okolností. Většina ostatních (*sa-káma bhaktů*) potřebuje příznivé podmínky. Pokud chápeme ISKCON jako souhrn všech oddaných, odpověď zní: opěťovanou vzájemnou službu. Je-li služba jen vyžadována a nikoliv opěťována, vztah nutně skončí.

"Leaving the temple was termed 'blooming'. Devotees usually 'bloomed' unannounced in the middle of the night, sneaking out with their few belongings and loads of guilt. Such events created waves within the community, who considered that the bloomed devotee might now be destined for the 'hot place' and needed saving from at least a severe sinning. This sometimes involved sending a posse, usually to the local bus and railway stations, to reclaim the lost soul. Such events stirred devotees to search their hearts for the cause of such a calamity. Full responsibility was usually apportioned to the absent devotee." (Rasamandala)

"In fact, from 1982 onwards the rate at which devotees left the core community was equal to the rate at which they joined." (Rasamandala)

Neexistence členství vyjádřeného jistou vazbou (např. obdoba křtu v křesťanských církvích) a vysoké nároky, údajně nejvyšší ze všech skupin (třebaže podle *dharmášáster* představují jen 'civilizovanou lidskou úroveň'), ve spojení s dalšími příčinami znamená u většiny členů jen krátkodobé zapojení a odchod do několika let ('přechodák'), často do jiných vaišnavských organizací. Lze říci, že zatím hlavně sejeme, ale sklízíjí jiní. Těžko to lze omluvit 'nepřipoutaností k výsledku'. Beze snahy udržet členy totiž není možné naplňovat misi (zvláště body 3, 5, 6), o rozvoji směrem k vaišnavské kultuře 'v každém městě a vesnici' nemluvě.

Nejčastější důvody odchodu:

- hmotou podmíněné smysly a mysl
- nedokončené hledání vlastního místa v duchovním životě, psychická nestabilita, problém se vztahy, atd.
- nehoda s ostatními oddanými, zvl. autoritami, vrcholící zneužíváním
- ztráta důvěry v gurua a autority (rozpor s ideálem, někdy je založena na účelové interpretaci ze strany nepřátel ISKCONu), filosofická odchylka
- nutnost zajistit si hmotné zabezpečení a následné postupné odcizení

"By the destruction of the welfare and security of the people due to the negligence and laziness of the ruler, impoverishment, avarice, and discontent are produced in the people. Impoverished people become avaricious, and avaricious people become discontented. Discontented people go over to the enemy or destroy the ruler themselves." (Artha-šástra 144-7)

4.9 Varianty budoucnosti

Především na Západě se nabízejí tyto možné podoby budoucího ISKCONu:

- hinduizace a stagnace (často již dnes, zvláště v USA, prohloubí se po odchodu současné generace vůdců žáků ŠP - kdo je za 10-20 let nahradí?)
- církev (organizovaná, ale převážně statická struktura)
- jádro kazatelů a zbytek *námahatta*. Toto lze považovat za dlouhodobě životaschopný systém vycházející z původního gaudíja vaišnavského hnutí v době Šrí Čaitanji. Jeho moderním průkopníkem je Rádhanátha Svámí, jehož model je předmětem obdivu mnoha oddaných. Jinde však není uváděn do praxe.

5. Závěr

Pokusil jsem se stručně shrnout a zhodnotit dosavadní stav podle dostupných zdrojů a v sekci 4.4 nastínit jedno nové řešení napomáhající dosažení 3. účelu ISKCONu.

6. Zdroje

A.Č. Bhaktivedánta Svámí Prabhupáda. *Bhagavad gítá* taková, jaká je. Bhaktivedanta Book Trust 1999.

Jagadisa Pandit Dasa. Iskcon And Non-Iskcon. <http://www.bvml.org/SGGM/iani.htm>

Jaya Govinda Caran dasa (sonof_pritha@yahoo.com). Is ISKCON suffering an Identity crisis?
<http://www.dandavats.com/?p=3076>

Kautilja (Čánakja Pandita). *Artha-šástra*.

Kripamoya dasa. ISKCON groups.ppt. <http://www.dandavats.com/?p=4451>

Kripamoya dasa. ISKCON's 'Second Class Citizens'.
<http://deshika.wordpress.com/2008/01/01/iskcons-second-class-citizens/>

Mahanidhi Swami. Gaudiya Vaishnava Samadhis in Vrindavana. Ch. 7 - Narottama dasa Thakura.

Manorama dasa. ELM_membership_Hungary.jpg <http://www.dandavats.com/?p=4451>

Narahari Chakravarti. *Bhaktiratnakara*.

Paráśara smṛiti.

Radha devi dasi. Fundamental Human Rights in ISKCON.
http://www.culticstudiesreview.org/csr_articles/rahda_devi_dasi2_p8.htm

Radhanath dasa. Srila Gour Govinda Maharaja On Sadhu Sanga.
<http://www.vnn.org/editorials/ET0209/ET25-7577.html>

Ravindra Svarupa dasa. Cleaning House and Cleaning Hearts. Vedabase record: 1 277 723.

Rochford, E. Burke, Jr. 'Prabhupada Centennial Survey: A Summary of the Final Report',
in: ISKCON Communications Journal, Vol. 7, No. 1, June 1999.

Rochford, Burke. Analysis of ISKCON for 25 years. ICJ Vol 8, No 1. June 2000.
http://www.iskcon.com/icj/8_1/rochford.html

Rasamandala dasa. Analysis Of ISKCON Membership In The UK. ICJ Vol 3, No 2. December 1995.
http://www.iskcon.com/icj/3_2/3_2_rasamandala.html

Sitapati dasa. ISKCON - A Community of Communities. <http://atmayogi.com/node/375>

Sivarama Swami. ISKCON Membership talk. <http://www.sivaramaswami.com/?p=687>